

ПОСАДНИК ЛЯ ГВАРДІЯ ПРОТИ П'ЯНСТВА

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Гвардія виглосив пересторогу на адресу мешканців Нью Йорку, щоб вони під час війни не запивались занадто алкоголем. Бо п'янство шкодить здоров'ю тих, що п'ють, як теж посередно загрожують здоров'ю інших людей. Під час війни треба шадити силу і здоров'я для інших цілей, а саме для зусиль війни. Ля Гвардія також висловлював гостру пересторогу на адресу тих шинків, що є приютом для налгоових п'яниць, як теж для ріжних кримінальників і для вуличниць. Порядні горівчані льокалі, котрі вміють задержати достойність і міру, не мають потреби лякатись цієї перестороги, говорив він. Але ріжні приюти для злочину хай собі цю пересторогу візьмуть до серця, коли не хочуть зазнати кари, говорив Ля Гвардія.

СЕНАТ ПРИНЯВ ЗАКОНОПРОЄКТ КОНТРОЛІ ЦІН

ВАШІНГТОН. — Федеральний сенат одностайно згодився дати президентові повноважень стабілізувати заробітні ціни і ціни на фермерські продукти, на основі цін, що існували 15 вересня ц. р. Президент мотиме ті ціни цілком заморозити, або в деяких випадках знизити, чи дещо піднести, коли вони пропорціонально до інших цін за низькі. Можна буде обнизити всім тим, що заробляють поверх п'ять тисяч доларів річно. Відносно фермерських цін, то назагал ім буде дозволено зрости на два, або три відсотки у відношенні до цін з 15 вересня, хоч вибували ціни на деякі фермерські продукти мабуть будуть стягнені вниз, а деякі, що полишилися занадто позаду, дістануть можливість підвестись. Назагал сенатори старались ухвалити такий законопроект, на основі якого президент морочив би собі голову, що треба підносити, а що стягати вниз і щоб маневрування контролі цін не підлягало конгресовим політичним бльокам.

ЗАКИД НА АДРЕСУ ПЕТРІЛА, ГОЛОВИ ЮНІІ МУЗИКІВ.

ВАШІНГТОН. — Асистент головного прокуратора, Арнолд Турмен, перед сенатським комітетом заявив, що голова американської юнії музиків, Джеймс Петріло своєю заборонаю членам юнії накручувати грамофонові плити, як теж заборонаю творити радієві транскрипції, і вкінці заборонаю виступати всім аматорам на тих радіоних стаяціях, що мають контракти з згаданою юнією, підкопує в самій основі свободи в Америці, творить монополію на артистично-музичні виконання і вкінці, тим приносить шкоду для воєнних зусиль Америки.

ПІДГОТОВКА ДЛЯ ЗБИРАННЯ ЗАЛІЗЗА В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Місто Нью Йорк поважно береться до збирання старого залізя, яке має відбутись дия 2 листопаду ц. р. Вже тепер багато громадян годяться добровільно до помочі в тій збірці. Властивістю цього старого залізя нині є дуже потрібне в промислі тому, що одна тона старого залізя змішана з двома тонами сирого залізя, видобутого з залізної руди, дасть три тони сталі. Залізної руди є подостатком, а треба постаратись, щоб було подостатком і старого залізя. Впродовж довгих років американський промисл виробляв десятки мільонів тон ріжних залізних речей і віддавав їх для ужитку людям. Багато з тих речей постарілось і лежать десь в льохах, на піддаші, або десь на домашнім подвір'ї. Це треба постягати і віддати урядові.

ФІНЛЯНДІЯ НЕ ШУКАЄ ЗАМИРЕННЯ.

ВАШІНГТОН. — Авторитетні кола заявили, що нема причини думати, що Фінляндія тепер розпочала заходи, щоб замиритись з Советами. Такі слухи повстали внаслідок заяви фінського представника в Вашингтоні, Гьяльмара Прокопа, котрий сказав, що якщо Фінляндія дістала запевнення звороту її територій, то вона замириться. Ці слова були сказані в чисто теоретичнім дусі і нема ніяких практичних основ думати, щоб в тім напрямку Фінляндія щонебудь практичного робила. Фінляндія є одиноким краєм, котрий є в війні з Советами, а водночас не є в війні з Америкою.

НІГРИ В ПІДРИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.

ШКАГО. — Ф.Б.І. арештувало 84 нігрі, що належали до тайної організації, завданням котрої було шкодити американським воєнним зусиллям. Та організація вербувала своїх членів із чотирьох релігійних культів, котрі противились війні, та котрі підкреслили несправедливість, зазнавану ніграми з боку білої раси. Японські тайні організатори використали це й створили організацію, котра проповідувала расове споріднення між ніграми і японцями, а далі підбурхувала своїх членів до ріжних саботажних вчинків. Ця нігурська організація мала бути одною з галузей японської тайної організації „Чорного Драгона“.

Японська Флотія Біля Соломонських Островів Виявляє Залякання

ВАШІНГТОН. — В вашингтонських мілітарних колах застановляються над недавнім рухом японської боевої флотії біля Соломонських островів. Хоч вона мала декілька панцерників найтяжчої ваги, а при тім кілька літаконосців, як теж кільканацять кружляків і може кількадесять нищівників, проте вона чомусь завернулася і втекла на широке море, як на неї налетіли американські повітряні фортеці. Той відступ японської флотії замінний ще й тим, що вона залишила на поталу більш відддані своєї армії, що висіли на островах, щоб звести боротьбу з американськими частинами. Ті японські частини тепер залишилися без подучення з базами. Американські мілітарні кола припускають, що японці вже не мають тої певности і відваги, що колись і кожний рух обчислюють так, що ним зраджують залякання. Дехто є думки, що американські повітряні фортеці завдали японським панцерникам тяжкі втрати і це було причиною їх відступу.

ЗА ТВЕРДУ МОРАЛЬ ЦИВІЛЬНИХ ЛЮДЕЙ

КЕНЗАС СІТІ. — На зїзді Американського Лєгіону говорив голова ради воєнної продукції, Доналд Нелсон, і в своїй промові заявив, що американське цивільне населення мусить гартуватись і мусить готуватись до великих жертв. Дотепер американське цивільне життя зовсім не потерпіло внаслідок війни, а навпаки, в деяких випадках покращало. А вже впродовж наступного року треба сподіватись змін, які добре дадуться відчутти цивільним. До того цивільні мусять готуватись і гартуватись до всіх труднощів та нестатків. — Зїзд ухвалив резолюцію, в якій домагається від уряду конскрипції усіх цивільних працівників, на рівні з воєнками, як теж конскрипції усього майна. Ціла Америка має зорганізуватись на тотальний лад, але лише на час війни, бо по закінченні війни ці права мають бути повернені нації.

ДРАЙЗЕРОВИ ЗАБОРОНЕНО ВИКЛАДАТИ В КАНАДІ

ОТАВА. — Канадський уряд заборонив американському письменникови Драйзерови давати відчити по Канаді. Драйзер є соціалістичних поглядів і закидав Британії, що вона навмисно не дає помочи Советам та невідкриває другого фронту, бо хоче, щоб Совети провалились. А колиб це наступило, говорив Драйзер, то він волів би теж в Англії бачити німців, ніж англійських арискриптів, що нині є там при владі. — Подібні заклики на адресу Америки і Англії висловлювали теж американські комуністи, Бравдер і Амтер.

Націстична Кампанія Терору по Європі

ЛОНДОН. — Міжконтинентальний Інформаційний Комітет подає, що націстичний уряд, по-літ по всіх краях, окупованих Німеччиною, кампанію терору. Число екзекуцій доходить уже майже до чверти мільона.

Останніми жертвами терору є 116 французів, розстріляних останнього тижня на приказ генерала фон Штільпангея, німецького команданта Франції. У Польщі розстріляно досі коло 200,000 осіб; з того числа 100,000 розстріляно по німецькому суду, 70,000 як закладників, а 30,000 вбито в концентраційних таборах.

У Чехії з помсти за вбивство Рейнгарда Гейдріха вбито 1,765 осіб. У Франції й північній Африці розстріляно 1,500 французів, а крім цього 250 заложників. У Бельгії вбито 130 відомих осіб. У Греції 3,000. У Македонії болгарі вбили кілька тисяч людей. У Голандії німці вбили кількатор осіб, переважно за бажання втікати до Англії. У Норвегії тисячі згинувли в концентраційних таборах, до котрих норвежців запроторили німці й норвезькі кваліфікації. Число страчених у Югославії виносить понад 5,000.

У ФРАНЦІЇ КИПІТЬ, НАЦІСТИЧНІ АРЕШТИ МНОЖАТЬСЯ

Втікачі з Франції оповідають, що по окупованій німцями Франції йдуть останніми днями масові арешти. Арештують усякого, кого підозрівають за участь у демонстраціях проти німців та нападках на військові особи в паризьких театрах.

За повідомленням з Віші, французькі патріоти висадили бомбою канцелярї Даранда, пронацістичного лєгіонера, в Ніці. До Лондону прийшла вістка, що в Парижі кинено бомби до німецької військової квартири в дільниці Монмартр. Підчас коли британські донесення приписують ці вчинки французьким патріотам, націстичні донесення називають справників по-стійно комуністами.

За донесенням з Москви, французький кардинал Жерлє, архієпископ Ліону, заборонив священникам відправляти похорон над летуном Сабіані, що згинув на російському фронті як член проти-большевицького лєгіону.

ШТУРМОВИКИ ПРИ ВПРАВАХ. — Модерні війна ставить величезні вимоги до воєнка, особливо до штурмовика, якому припадають до виконання особливо трудні й небезпечні завдання. На образку бачимо двоох американських воєнків, що як парашутисти злетіли на територію, заняту ворогом. Злетіли під покривалом димової зашони і негайно вкопуються, а нашіторповні багнети вказують, що вони готові кожної хвилини до бою. Сцена представляє вправу в Форт Бред, Порт Керолайна. Але незабаром воєнки, що вправляють, будуть випроктиковувати те на дійсному ворогові.

НАЦІСТИ ХВАЛЯТЬСЯ ЗАХОПЛЕННЯМ ДВОХ МІСТ НА КАВКАЗІ

СОВЕТИ НАСТУПОМ В ОДНОМУ СЕКТОРІ.

МОСКВА. — Російська головна команда подала комунікат, що в 32. день боїв за Сталінград націстичні війська далі носять колосальні втрати в людях і матеріялах у завзятих боях на вулицях міста та не роблять ніде значного поступу вперед. В одному секторі боїв російська позиція поправилася, коли російські сили виперли ворога й знищили 12 повзів і 2 компанії війська.

Німецька команда говорить про дикі бої на вулицях Сталінграду та що совети пробують здержати наступ німецьких військ новими посиленнями. Німецька команда теж подала вістку про заняття двох міст на Кавказі, правдоподібно на південний захід від Моздоку.

НАЦІСТИ НАРІКАЮТЬ НА РОСІЙСЬКІ ЗАСОБИ ВОЮВАННЯ.

БЕРН (Швайцарія). — За німецькими радіовими донесеннями, росіяни встїли переправити через Волгу піхотинські скріплення та кинути їх у бої на вулицях Сталінграду.

Фронтіві репортери Німецької Пропагандової Компанії кажуть, що німецькі воєнки жалуються на російське воювання; мовляв, росіяни вживають киплячого олію.

З тону донесень німецького радіа швайцарські газети роблять висновки, що між командою військ і міністром пропаганди Геббельсом виникає якесь непорозуміння. Геббельс при тому чується примушений виправдувати великі втрати німців на російському фронті; каже, що німці справді понесли великі втрати, але не надзвичайно великі.

ВИЛКІ ЗА ДРУГИЙ ФРОНТ.

МОСКВА. — Вилкі, особистий представник президента Рузвельта, оглянувши Москву, заявив газетарам, що ці советські фабрики, які він бачив, зовсім не гірші від американських фабрик у Дітроїті щодо вправи й справности. Він говорив далі, що він бачив усюди велику охоту росіян до воювання та що вони всі переконані, що властивою допомогою для Росії збоку Англії й Америки було би відкриття другого фронту.

Після газетарської конференції Вилкі мав побачення з Молотовим, комісарем заграничних справ. Він уже має призначене побачення зо Сталіном, про котре Вилкі сказав: „Я зачуваю, що Сталін є чоловік, що любить відкритість, а я їй теж люблю. Поговоримо собі довго, просто й відкрито“.

Підчас його оглядин по місті Вилкі звертав на себе дуже мало уваги населення. Хоча він одитий у чужинський одіж, коло нього ніде не збиралася товпа. Коли зайшов до книгарні, не звертав на себе стільки уваги, скільки останні книжки.

ГОТУЮТЬ ЗАГАЛЬНІ РЕЙДИ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН. — Генерал Айра Ікер, командант американських бомбовиків у Англії, заявив у розмові з газетарями, що він переконаний, що Німеччину можна перемогти повітряними рейдами та що альянтські повітряні сили пригтовляються бомбардувати днем і нічю просто кожний кутко в Німеччині, як лише в Британії набудеться досить аеродромів.

ІНДІЯ ЗБИРАЄ ДЕРЖАВНУ РАДУ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Тут зібралася в понеділок так звана Державна Рада, котра представляє собою щось в роді британської палати лордів. Її наради відбуваються рівнорядно з нарадами законодавчого збору, але її функції обмежуються до висказування настроїв. Тут теж представники уряду можуть обороняти його становище.

Дві п'яті частини Ради були йменовані вінекоролем (губернатором) Індії, а решта це великі земельні власники й купці, що платять, принаймні 20,000 рупій річного податку.

Бритійський уряд уживає сили, аби здушити дикі заворушення, що виникли серед гуртів фанатичних музультанів у західній Індії.

НЕДОСТАЧА РОБІТНИКІВ В АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — З огляду на недостачу робітників незадовго може прийти до того, що гості по англійських готелях будуть мусіти самі стелити собі ліжка, робити порядок у кімнатах і чистити свої черевики. У багатьох ресторанах служба зведена вже тепер до можливо найнижчої кількості.

Замітно, що брак робітників іде в парі до зростом пошиту за готелями й ресторанами.

БРИТАЙЦІ БОМБАРДУЮТЬ ТОБРУК ПІДЧАС БУРІ.

КАІРО. — Не дивлячись на бурю, британські бомбовики бомбардували німецькі й італійські війська в забранім ними від англійців лівійським порті Тобруку. Знищено аеродром, бараки й важні дороги.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакції не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Початковий чек три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з понеділка (з англійською частинкою):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Річниця Манчука

Дня 18. вересня, як доносять японські радія й газети, Манчуку обходило 11. річницю свого існування. Хоч це не зовсім докладна річниця, бо 18. вересня 1931. року Японія шойно захопила Мукден, але це властиво не суцільна поправка, яка не змінює суті справи. Справа в тому, що цими днями минуло 11 літ від справді замітної дати, котру можна вважати початком нової ери, „нового порядку в світі“.

Суть події полягає в створенні Японією „незалежної держави“ Манчука. На чолі цієї держави японці поставили з титулом цесаря м'яку куклу на глиняних ногах, котру японці можуть наминати в своїх пальцях після свого бажання й виробляти з неї те, що їм бажається. Його міністри — китайці, але всі теж слабкі й безхребетні люди, які знаходяться в руках генеральної ради, яка є японська. Японці теж є головами всіх дивізій по міністерствах. На 6,000 урядників адміністрації більше ніж половину теж японці. Ці цивільні урядники й команда армії є частиною так званої манчурської шайки, що переводить в Манчуку у життя японську політику.

Приглянувшись в цей спосіб цій державі, ніхто не буде дуритися вивісками. Незалежності тут ніякої не має. Це навіть не держава, а просто колонія Японії. Державність і суверенність це тільки машкари для закриття чужого, й до того ворожого, панування. Як представляється ця незалежність на ділі, видно хочби з того, що японці рекрутують тут зовсім самовільно, звичайно при помочі брутальної сили, робочі сили для японських амоніційних фабрик. Дотого, за останніми обчисленнями, десять мільйонів китайців з Манчука втягнено до різних японських проєктів вислизувати природні багатства краю.

Усі ці річі вже нам відомі з інших сторін світа. Поводяться в подібний спосіб не лише японці в інших захоплених ними краях, але поводяться так само німці й італійці. Отже Манчуку стало немовби вигідним взірцем для тоталітарних держав, взірцем завоювання й вислизування чужих народів. Суть цього взору в творенні нібито незалежної держави, обсаджуванні почесних місць у величезних тубільцями, а всіх справді рішальних посад найзавзятішими імперіялістами з центру наїзника. Подібні річі виробляли час від часу й інші грабінники, але тоталітарні держави перші піднесли таку брехню до гідності політики супроти інших народів. Святкування 11. річниці повстання Манчука має на цілі продовжувати цю брехню. Однак нині можна вже з певністю сказати, що на цю ювілейну брехню певно ніхто в світі не зловиться. Знають їй справжню ціну не лише жертви, але всі люди, що живуть з відкритими очима.

Л. Сакер-Масох.

Драма-Ошеуті

У хвилині, як корабель причалював до берегів Африки, Павло Бінг стояв на чердаку та простягав руки до невідомої, вимірної країни з тугою й надією, яка виповнила його серце. Не вибрався він до Африки шукати діамантів або золота, не думав торгувати слоновою кісткою, струнними перами або футрами диких звірів. До „чорної“ частини світа гнало його кохання.

Жити в старому краю не міг лише тому, що знав усіх європейських жінок, що були для нього неможлими й фальшиві. Тому то тут у тіні пальм у сусідстві пантер, левів і крокодилів постановив знайти собі жінку, якої не зіпсувала цивілізація й тоалета з Парижа, невинне серце, що було здатне до справжнього кохання. Висів в Анголі та пішов просто до найближчого короля, щоб піддатися йому.

Цей король, Тімбо-Мунголі,

був приятелем усіх європейців, які лише мали повні гаманці. Володар цей мав дуже оригінальний одяг: на голові чорний циліндр, на грудях срібний ланцюжок від годинника — й більш нічого.

Бінг не сподівався, що король так прихильно прийме його на своєму дворі. Чорний монарх приобіцяв йому ласкавою свою опіку, а крім того дав йому ескорт, яка безпечно завела його в глибину краю. За це заплатив йому Бінг згорі тисячу ф'яларів, на випадок, колиб йому дорога випала кудиінде. Крім того виставив йому ще веселі, платили після повороту з виправу.

Тімбо причепив собі той

С. величезна сила, крім зброї, що може допомогти нам виграти теперішню війну, якщо ми зрозуміємо її вагу та зуміємо її повні використати. Та сила — то духово-моральна. Це та, якої потрібно, щоб виграти війну.

То правда, що потрібно добре вишколеного війська, і то багато; що треба доброї зброї та добре вишколених і хитрих воєнних стратегів-генералів, щоб виграти війну. Та потрібно, щоб і добре вишколені воїни не билися тільки як автомати, але як герої. Потрібно, щоб так билися, як билися старинні греки-під Маратоном та Саламіною. Потрібно, щоб і наші війська мали не тільки лише вишколення та ліпшу зброю як ворог, але щоб і переважили ворога духово-моральною силою.

І це дуже важке, щоб ми, канадійці, американці та інші союзники перевикнали наших ворогів духово-моральною силою. А що це значить? Чи значить це, щоб ми навчилися сильно ненавидіти? Щоб ми кидалися, як хижі звірі на ворога? Ні. Старинні греки під Маратоном не кидалися на персів як хижаків, з піною на устах. Вони кидалися на персів як на узурбованих невірників — відважно, завзято, непохитно, і доцільно. Їх мозок не був замаранений ненавистю, але прямо променів ясною свідомістю, розумом та тією безмежною любов'ю, якою старинні греки любили свою

любов Елладу-Грецію. Значить, греки сильні були в боях з персами і духово-моральною силою, якої не було у перської воєнщини. Перських воєнників, як невірників, їх сатрапи поклали в бій, мов худобу на заріз. А греки, особливо атенці, билися як свободні громадяни, що цілим серцем любили свою країну та її свободно-демократичний лад.

Американські й канадійські воїни, летуни та матрози, вже доказали, що вміють битися, як герої. Тому не потрібно було нам згадувати, що потрібно і духово-моральної сили для виграння війни. Та робимо це, бо є ще й такі люди, що хотілиб війну виграти тільки ненавистю.

Нам потрібно ясно зрозуміти, що наші вороги не тільки хитрі, винахідливі, завзяті та розмірні сильні, але що вони і день-у-день вполюють у своє військо ту гадку, що воно непереможне, та що вже скоро запанує над цілим світом. В цей спосіб скріплюють вороги своїх воєнників духово. Розумі-

ється, що ми таку науку вважаємо за небезпечну отруту для війська. Тому не будемо таж виховувати своє військо. Та проте такі потрібно духово-моральної сили і для нашого війська. Самі ми повинні добре знати, за що ми боремося. І наше військо повинно ясно-розуміти, за що воно бореться. Всі ми, що боримося проти всяких кровожадних диктаторів та диктатур і зазіхання на панування над цілим світом, повинні ясно розуміти, що ми боримося не тільки в обороні наших загрозених країн із демократичним ладом, але й за те, щоб і всі інші народи на світі могли жити своїм самостійним та нікому не підлеглим життям і заводити в себе такий демократичний лад, який би якнайліпше надавався для цього чи іншого народу, — значить, згідно з його історичною традицією, економічними обставинами і навіть географічним положенням країни.

Ми, канадійці, американці та інші союзники повинні нести у бій такий напис на наших прапорах: „Ми самі свободні та живемо демократичним життям і боремося за те, щоб визволити всі поневолені народи і дати їм нагоду жити так свободно та демократично, як ми!“ Це й нам самим додає духа до війни і кожний нарід на світі витав би нас як своїх братів та визволителів. Тоді сталиб нашими союзниками всі народи світа. Тоді і велика частина населення ворожих держав перейшлаб згодою на наш бік і скинулаб з себе своїх теперішніх диктаторів.

Тож творім великі армії, постійно збільшуймо продукцію зброї та скріпим себе внутрішньо-моральною силою. До війни — до війни за визволення людства від тиранії!

О. Івах, Вінніпег.

Дня 15. вересня ввійшла „Свобода“ в п'ятдесяті рік свого існування. Згадуючи про те, не маємо на думці розписуватись про те, чим цей часопис був для американських українців, ні про те, яку він роль відіграє тепер в нашому народному житті. Ні теж не будемо застаноюватись над тим, чим він завжди був і чим є нині для У. Н. Союзу. Припускаємо, що це відомі речі для старшого покоління, а молодші можуть дізнатись про це дещо з Ювілейної Книги У. Н. Союзу, що її видано тому шість років. Та 50 років „Свободи“ — це 50 років української преси в Америці! Отже подія такого роду, на яку у нас звичайно не звертають ніякої серйозної уваги, хоч вона повиннаб заставити до глибокої задуми усе думаюче громадянство, якщо воно тому пресою взагалі цікавиться чи дорожить.

Скільки є наших газет? Хто їх читає? Хто їх редагує? Хто є співробітниками чи дописувателями тих газет? Скільки нас ті газети коштують? Який їх обєм, вигляд і — зміст? Ось це є питання, які повинні бути обговорені річево, спокійно й розважно.

„Свобода“ вступає в 50-тий рік свого існування з тим, що тому, що не можна довести до того, щоб ціна за газету, яка була встановлена тому 22 роки, була піднесена, наприклад, яких 10 центів на місяць, то треба її видавати на одне число менше і треба зменшити співробітників та поробити такі ошадности, що відбиваються на якості видавництва. А як є з іншими нашими газетами? Хай вони відповідять самі за себе, бо нам здається, що всюди іде тільки до гіршого. Є різні причини цього.

Але одна з головних: фінансові неможливості. Чи виходу з цього нема? Ні! Вихід є, як було в загалу більше зацікавлення пресою і розуміння того, якою вона повинна бути.

Маємо перед собою польський часопис „Нови Свят“ з 19. вересня, а в ній повідомлення „Від Адміністрації“ в справі піднесення ціни за газету. Очевидно, що є і пояснення, що таке тепер положення в Америці, що пренумерата мусить бути піднесена, бо навіть Сетурдей Івнинг Пост, що має мільйони передплатників, а підніс ціну з 5 центів на 10. Те саме зробили інші американські видавництва. Далі кажеться, що всі жидські газети піднесли ціну за кожне чи-

слом блаженного та пробути-дися шойно рано, як його візвали на роботу в королівських плантаціях, самособою разом із іншими невірниками Бінг, як усе спокійний, замість жалітися над своєю долею, став приглядатися околиці, що на його думку була дуже гарна й чарівна. На горбочку була муринська оселя, окружена частокотом. Поза частокотом простягалися безлюдні плантації цукрової трості, кави й анижу та прегарні пальмові гаї. В недалекій ріці полокали муринки золотом.

Вулицями, коли взагалі їх так можна було назвати, прохажувалися громадяни в червоних одягах і під такимим парасолями, а при праці можна було бачити лише невірників у звичайних перепоясах.

Перед палатою Драма-Ошеуті стояла все варта муринських амазонок. По другому боці була святиня, в якій товстезлий жрець складав жертви божкові.

Ледви білий невірник став працювати, приступила до нього одна з амазонок, схопи-

3 НАГОДИ 50-ЛІТТЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ГАЗЕТИ

сло на одного centa, що те саме зробили американські газети, а італійські й грецькі поїдносили по два центи більше за одно число. Очевидно, що це не є новина, бо про те все і ми писали свого часу. Ріжниця в тому, що інші газети написали і ціну піднесли, а в нас усе залишилось по давньому. Так, як було тому 22 роки. Очевидно, що нам навіть у голову не приходило, щоб відважитись піднести одне число газети на два центи, як це зробили інші газети. Ми думали, щоб хоч піднесено 10 центів на місяць, але й таке не сталося.

Щоб заставити хоч деякого вдуматись в теперішнє положення української преси і в те, що вона собою уявляє, як і в те, що уявляють собою ті, що в ній працюють, наведемо про це деякі думки, що їх написав ще в 1898 році український письменник Осип Маковей у своїй розвідці „П'ятдесяті ювілей руської публіцистики“. А написав він це з цієї нагоди, що в тому році минуло 50 років від появи першої української газети в Галичині, якою була „Зоря Галицька“, якої перше число вийшло 15. травня 1848 року. Згадуючи за часописи, що від того часу появлялись, згадав Маковей теж і за американську „Свободу“.

Осип Маковей виходить з założення, що українська публіцистика відіграла важну роль в українському житті. „І, коли є в нас багато добра і багато лиха, то в дуже значній мірі це заслуга або провинна наших газет“, каже він. Маковей теж є тої думки, що 50-ліття преси повинноб бути: „доброю нагодою для наших публіцистів піднести хоч троха своє значіння в публічній олімпі нашої суспільности, бо досі так складалося, що-правду сказати — їх не дуже то й цінили“. Але наших фахових публіцистів, як було в нас мало, так і тепер є лише кількох, дотого політика роздвинула їх і особисто, отже й годі думати про це, щоб вони почали щось на власну руку в справі ювілею публіцистики“.

Ось ті слова, написані тому 44 роки, можнаб живцем пристосувати і до теперішніх наших обставин ось тут на американській землі.

Думки Маковей про „положення української публіцистики“ в перших 50 роках її появи, в багатьох актуальні й тепер, коли іде про американську-українські обставини. То-

му дещо з них отсе передамо, Отже Маковей пише:

Я вже згадав — і всі ми знаємо, що вплив газет на публіку величезний, а дуже часто навіть рішучий. Це відомо українцям найліпше з їх власного життя. Таку публіку, яку маємо, виховали передовсім українські газети, українські редактори; які були ті редактори — учителі, такі вийшли їх ученики — публіка.

На редактора іспиту не складається; дуже часто і не публіцистичний талант рішав у нас про це, хто повинен обняти редакцію української газети. Наша публіцистика — хліб дуже не певний, тому кожний українець, хочби і найспосібніший до цього діла, волів шукати іншого заняття з певною платнею і будучиною. Публіцистами ставали у нас люди зовсім випадково, дуже часто задля якогось неповіднення на іншим полі. Виходило з того таке, що замість мати по редакціях найспосібніших людей, ми мали і маємо дуже часто мірноти, що й писати добре не вміють, а не то, щоб розуміли своє велике завдання.

Сама-ж публіка нерозбірлива, читає газети без критики, не знає, чого від газети жадати. Вихована головно для політики, вона читає не ті газети, що найліпше ведені, лише партійні, хочби засведені. Українська газета не зискує собі симпатії у публіки всесторонньою, іменами авторів статей, лише партійною односторонністю, майже вузкогледністю. Українець, що в театрі чи на концерті любить послухати добрих співаків, за свої гроші зовсім не жадає від газети, аби в ній виступали що найліпші публіцисти і письменники. Тому газети й не дуже стараються про добрих помічників, тому і таких помічників майже годі знайти.

Крім того в нас нема і сил і доброго матеріалу для денників, нема певних платних кореспондентів та помічників поза редакцією (наприклад: про фейлетони наші редакції звичайно зовсім не дбають, хіба що хтось з ласки пришле якусь річ).

Одну прикмету має наша публіка добра, а то, що сама помагає редакціям дописами. Тільки дописів, і то за дармо, які дістають українські газети, чужі газети не дістають. Колиж ті дописи часто зле писані або пусті, то тому винна редакція, що їх без розбору друкує. Але на її оправдання треба сказати, що, не маючи кращого матеріалу, вона по неволі стає залежною від ласки кореспондентів і задля недостачі сил в редакції рада присланому, хочби й слабому.

Публіцисти у нас першорядні громадські діячі. Хочби які прикрі відносини настали в нас, уже українці без газети не обійдуться: Здавалось би, що кожна наша партія повинна з тої причини подбати про тих своїх щоденних робітників, повинна витворити для них таке положення, щоб चाहодилися і молоді адепти, хочі до журналістики. Тимчасом у нас кожна народова партія про свою власну партійну фабрику, себто про редакцію своєї газети, так мало дбає, що нові робітники не то не прибувають, але й старі убувають. Партійних фондів нема, або вони дуже малі; кожна партія хоче мати свою фабрику, але на ведення її не дає стільки, як потрібно для дальшого розвою.

Дальший розвій нашого народу в великій мірі залежить від часописів, значить від редакцій. Це повинні всі зрозуміти як партійні провідники, так і публіка. Тимчасом партійні провідники, хоч дуже і дуже потребують редакторів

(Докінчення на сторінці 3-й)

Крім того Бінг мав ще одну заняття, а саме мусів ходити до школи, щоб добре вивчитися мови туземців.

(Кінець буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

В Обороні Покривджених

Нині війна. Багато справ треба зависити та заждати з ними на інші часи. Але до тих відложених справ ніяк не можна зараховувати визвольної роботи зверненої для висвободження даного народу з чужого ярма. Ця війна ведеться за волю народів, за чотири свободи. Ця воля має припасти всім народам, без винятку, і без різниці їх релігійного чи расового походження. Ця воля має припасти й українському народові. Він не є гірший від інших народів і кожний американець, навіть на високім державнім становищі, не скаже, що ці високі клічі не відносяться до українців.

В Америці ніхто не матиме нічого проти того, щоб хто провадив визвольну акцію українського народу. Але та акція мусить бути узалежнена від того, чи вона йде по лінії національної політики Америки. Чи тій американській політиці вона не йде в розріз. Коли вона не протриває інтересам Америки, а навпаки, її інтереси доповняє, то не лиш ніхто в Америці не матиме нічого проти тої роботи, але буде підтримувати ту роботу, як підтримують інші акції — польську, китайську, грецьку, бельгійську, нідерландську, а навіть італійську і румунську, що звернені проти теперішніх своїх режимів, співпрацюючих з Державами Осі.

Українці не є гірші від інших народів. Зате вони можуть бути, і деколи є менше досвідчені в веденні заграничної політики. Вони деколи занадто підкресляють свої власні терпіння, своє власне знасилюване право і свої власні зазнавані кривди, а забувають за чужі терпіння, чужі клопоти, чуже право і чужі кривди. В більшості випадків українці свою пропаганду все провадили під кутом апелу до чужого сумління, й ставили справу виключно в моральній площині.

З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ УКРАЇН. ГАЗЕТИ

(Докінчення з сторони 2-гої)

на свої услуги, всяку всячину роблять, але про своїх редакторів не дуже дбають; правда, що звичайно і не можуть; сама-ж широка публіка, хоч потребує праці редакторів, довгі часи дивилася на них, як на бездомних бурлак, і тепер ще мабуть не дуже змінила свою думку. Живуть і роблять наші публіцистичні навання, хоч для великих цілей, а працюють так гірко, як жадні інші публіцисти, і в таких відносинах, що дуже скоро стають безпомічними і нікому непотрібними зробками. Маємо вже тепер своїх десператів-публіцистів, котрі прилюдно друком признаються, що трохи не жалують всієї своєї роботи; а маємо і таких, що хоч до того прилюдно не признаються, але про себе дома попадають у тяжку зневіру, і, коли можуть, покидають політичне поле. І чим поважніше дивляться на життя, тим гірше для них...

Багато українців пізнало себе, зрозуміли, по що живуть і для кого живуть, як члени народу... треба ще, пізнавши себе, повести своє життя розумно в користь народу.

Так закінчив Осип Маковей тому 42 роки свої роздумування про українську пресу. Припускаємо, що й ми, американські українці, пізнали себе. І зрозуміли, які є наші завдання супроти нашої прибраної Батьківщини, як і того народу, з якого ми вийшли. Як так є, то треба, щоб і в справі української преси ми повели себе розумно, себто так, щоб не була користь для загалу.

Моральний чинник в політиці, безперечно, дуже важний. Але до моралі, і то вищої моралі, належить і те, коли провідник даного народу старається в першу чергу заспокоїти потреби свого власного народу. Подібно, як це робить батько родини, що в першу чергу старається заспокоїти потреби власної родини. Поганий це батько, котрий в розріз з праці роздає всі зароблені гроші вбогим й до власної родини, битой голодом і холодом, прийшов з порожніми руками. Також поганий той державний муж, що серед світових змагань і вічної небезпеки, думає наперед про інтерес чужого краю, а забуває про інтерес власного.

Мораль в міжнародних зносинах повинна грати велику роль. Серед свободоблюбних країв вона дійсно грає велику роль. Але все таки покривджений нарід, що від іншого домагається помочі, вже хоч би з честию і пристойності повинен брати під увагу й інтерес іншого краю, та в границях можливості дословуватися до того інтересу. Уживаючи знов порівняння, можна сказати, що в заграничній політиці обов'язує та сама честию, що й у нашому щоденному житті: коли хтось від когось хоче якоїсь фінансової помочі, він не може до нього підійти со словами: „Я в потребі. Християнська мораль велить, що потребуємому треба помагати. Ти маєш гроші і ти кажеш, що ти християнин. Отож давай, брате, мені свої гроші на руку“.

В подібний спосіб поступають ті політики, які йдуть добиватися за границю помочі виключно в ім'я високої моралі, не беручи під увагу інтересів того краю, до котрого вони повертають своє прохання. Серед українських провідників осіб пропорційально є завеликий відсоток того роду людей. Вони не то, що не хочуть примінитися до даних обставин, але свої домагання висувають не раз в зухвалій спосіб. Вони думають, що тою зухвалістю підкресляють свій характер, мовлять, „я їх не боюся і скажу їм правду в очі“. У висліді вони не лише не здобувають за границею ніякої помочі для своєї справи, але для свого поневоленого народу творять чимало шкоди. Нехай ті „провідники“, деб вони не були, добре з'являють собі, що їх придушення і многострадальний нарід не потребує від них демонстрації ось такої „відваги“, тільки потребує помочі. Коли вони самі за слабкі, щоб тут поміч подати, то їхнім святым народнім обов'язком є за границею так поступати, щоб переконати для себе поміч того краю, в котрім перебувають. Коли замість прихильності в данім краю, вони викликали ворожнечу до свого народу, то свідомо, чи несвідомо, вони тим виконали роль Каїна. Коли їх нарід за те прокляне, як прокляне й тих, що за границею свідомо спотворювали ідеали свого народу.

Ми бачимо, як Америка готується по війні запровадити в світі свій мир, поставлений на справедливих засадах. Не маємо найменшої причини підозрівати, що ті клічі Америки кидає з лицемірних, тактичних зглядів, щоб лише приєднати собі людей і опісля їх зрадити. Таке підозріння було б цілковито безосновне вже хочби тому, що Америка в Європі не має ніякових особистих інтересів, крім інтересу вдержати мир. А мир цей можна буде вдержати лише тоді, як він буде побудований на справедливих засадах. Для українців, що хотіли б допомогти своїм терплячим братьям у старім краю, з того фак-

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Докінчення Народного Дому.

По довгих коровадах — ми таки рішилися викінчувати горішню галю Українського Народного Дому. Всі тепер мають працю і не зле заробляють. Кожного нині стати на те, щоб жертвувати щось на Народну Святинку. Треба отже лише людям показати, що діло почате, бо про це всь чашитали. Всі обіцяли помогти, як ми тільки возьмемося до

про випливає величезний об'язок. Їхнім обов'язком є представити тут справу їхнього народу в справедливим на світлі, і, як це було згада-но, в пристосованні до американських інтересів, щоб тим здобути тут приятелів.

Брехнею є, що комунізм в Америці знайшов право громадянства і що Америка поборюючи одні тоталізми і деспотизми, підтримуватиме по успішнім закінченні війни комуністичний деспотизм. Дані чи признання Советам за їх мілітарний опір Америка не вихваляє комунізму, тільки героїську поставу народів, що борються за національну нава-рю. Америка знає дуже добре, що один деспотизм породжує другий, третій, доки цілий світ не знайдеться в смертельній загрозі з боку тих деспотизмів. Проти деспотизмів нині якнайвиразніше висказуються американські мужі, до президента включно. Проти деспотизму висказуються церкви, виховники. До тої боротьби мусять приступити всі українці й американці українського походження. Своім прикладним поведінням вони мають дати наявні докази, що цілою силою працюють у напрямку знищення деспотизму, в усіх його проявах. Вони мусять со свого боку зробити все, що тільки лежить в їх силі, аби помогти Америці перемогти її ворогів. Бо шойно по перемозі можна буде впровадити в життя цей справедливий, американський мир. Працюючи для американських воєнних зусиль вони водночас мусять давати про себе знати широким американським колам, щоб тим здобути собі належну публічну оцінку. Вороги українського народу тяжко працювали і працюють, щоб тут для людей українського походження придати погану славу. Своєю чесною і напруженою працею й належним освідомленням американської публічної оцінки, це треба все відробляти. А це значить — праця, праця і ще раз праця, а не пасивне вичікування.

роботи. Отже — ми вже почали. Коли ці стрічки будуть надруковані, а ви їх будете читати, робота буде вже в повнім розгарі. Прийдіть, подивіться і переконайтеся, що так є.

Апел до загалу.

А тепер мій поклик до громадянства: Кожний добрий українець повинен бути членом Н. Н. Дому. На \$25 чейже кожного стати! Багато з громадян уже має задоваток, що його зложено свого часу на У. Н. Дім — 1, 5, 10, 20 доларів. Треба отже ще доплатити відповідну суму, щоб бути повним членом. Ми вже виставили величезну таблицю з прізвиськами членів в нашій гостинниці. Прийдіть і подивіться, чи ваше ім'я є на цій списі. А як нема, то доплатіть і поспарайтеся, щоб воно там було.

Ми обрахували, що як би всі ці люди доплатили, що нам обіцяли, та якби всі ті, що вже задаткували своє членство — стали повними членами, то було б стільки гроша, що ціла будова було б викінчена, всі довги сплачені, та ще мали б і готівку. Тому просимо ласкаво усіх: сповніть свій народний і патріотичний обов'язок і станьте повним членом У. Н. Дому.

Апелюючи до українського загалу, ми віримо, що голос наш буде вислуханий. Говорить, що в Дітроїті є понад 50 тисяч українців. Як би так кожний дав лише по одному доларові, то було б \$50,000. Але ми знаємо згорі, що всі нашого апелу не почують. Числимо лише на свідомішу ма-лю, на свідоміших одиниць. Числимо на тих, що все давали і дають на різні гуманітарні та патріотичні цілі. Числимо на тих, що вже є вписані в наші книги. Ми віримо, що всі ви відозветесь і ждемо на вашу відповідь.

Апел в справі членів фундаторів.

Тепер слово до всіх тих, що є, або бажають стати членами фундаторами.

Члени фундатори платять членську вкладку \$100 або більше. Їх імена будуть вписані на мармуровій таблиці, котра буде вмурована в стіну на вічний спогад.

Всі ті, що хотіли б бачити свої імена на цій мармуровій таблиці, повинні згодитися якнайскоріше. Таблиця вже приготувалася. До цього часу після наших книг членами фундаторами є такі особи чи організації:

1. W. Bartosh, 2. S. Bodnar, 3. Mrs. P. Bodnar, 4. W. Bratus, 5. S. Charney, 6. Mrs. Charney, 7. J. Charnoske, 8. W. Czymr, 9. J. Dzia-

dek, 14. Mrs. Dziadek, 11. D. Dlugash, 12. Mrs. D. Dlugash, 13. M. Dworlanyn, 14. J. W. Evanchuk, 15. J. Filas, 16. Mrs. J. Filas, 17. J. Forsy, 18. P. Gardey, 19. Mrs. P. Gardey, 20. E. Gailish, 21. J. H. Gawa, 22. N. Hryb, 23. Mrs. Hryb, 24. F. P. Huzil, 25. H. Iwaskiw, 26. Dr. A. T. Kibzey, 27. Mrs. A. H. Kibzey, 28. Miss Y. A. Kibzey, 29. P. Kizel, 30. D. Kremko, 31. Mrs. D. Kremko, 32. Dr. M. Lakota, 33. J. L. Lubecky, 34. Mrs. K. I. Lubecky, 35. J. Masliak, 36. Mrs. J. Masliak, 37. J. Nawrocky, 38. M. Mydza, 39. W. Oleksyn, 40. S. Oseychuk, 41. M. Pernarowski, 42. Rev. S. Pobutsky, 43. J. Poloway, 44. N. Pytel, 45. O. Roman-chuk, 46. W. Senkiw, 47. Mrs. W. Senkiw, 48. O. Sheremeta, 49. Mrs. O. Sheremeta, 50. N. Shustakewich, 51. Mrs. N. Shustakewich, 52. J. Slupecki, 53. K. E. Stachkiw, 54. J. Stelmach, 55. Mrs. J. Stelmach, 56. A. Styslawsky, 57. J. H. Tushy, 58. P. Waschuk, 59. W. Wyznyshak, 60. W. Yednak.

Organizations: 1. Ukrainian National Ass'n Br. No. 20, 2. Ukrainian Nat'l Ass'n Br. No. 75, 3. Ukrainian Nat'l Ass'n Br. No. 94, 4. Ukrainian Nat'l Ass'n Br. No. 146, 5. Ukrainian Nat'l Ass'n Br. No. 175, 6. Ukrainian Nat'l Ass'n Br. No. 183, 7. Ukrainian Nat'l Ass'n Br. No. 292, 8. Ukrainian Democratic Club, Hamtramck, 9. Ukrainian Michigan League, 6690 Mich., 10. Ukrainian Amer. Polit. Club, 6690 Mich., 11. Ukrainian Amer. Polit. Club, 3464 Clocote, 12. Ukrainian Womens League Br. No. 16, 13. Ukrainian Womens League Br. No. 23, 14. Ukrainian Womens League Br. No. 37, 15. Ukrainian Gold Cross, 16. Ukrainian Youth Club — "Trident", 17. Ukrainian Chorus — "Dumka", 18. The Provident Ass'n Br. No. 96, 19. Ukrainian Girls Chorus — "Acapella".

Просьба за Позичку.

Ще маємо одну просьбу до всіх наших членів. Іде про позичку. Коли ви вже є повними членами, будьте такі ласкаві та ширі і позичте нам по \$100 або більше на один рік. Гроші будуть сплачені з процентом. Як ми почали будівлю У. Н. Дому, нових довгів ми мали на \$8,000. До нині ми всь сплатили. Дім стоїть фінансово дуже добре. Треба нам лише тепер троха гроша, щоб викінчити горішню салю.

Запрошення на Отворення Гостинниці.

Запрошуємо вас в члени, просимо про жертви, а разом запрошуємо вас на величаве отворення гостинниці У. Н. Дому, котре відбудеться в неділю, 11. жовтня. Слідкуйте за тим в оголошеннях. Буде величавий концерт, смачний обід, а на останку забава з танцями. Між гостями будуть: мейор міста, пан Джефрейс; губернатор Вен Веронер і сенатор Брови.

Гостину цю прилагоджують наші українські бизнесмени. Кожний з них обіцяв продати що найменше 25 тикетів та дати щось на перекуску. На чолі цього комітету є такі громадяни, як пп. Йосиф Стельмах, Онуфрій Шеремета і Павло Гордій. Тикет коштує лише \$1 від особи.

Д-р А. Т. Кібзей, преде.

НАЦИСТИ КИДАЮТЬ В БІЯ НОВІ ЛІТАКИ.

ЛОНДОН. — Бритійські обсерватори помітили, що останніми днями на всіх фронтах появилися нові німецькі літаки. Досі помічено чотири нові роди. Проти цих нових моделей літаків альянти думають воювати справно новими моделями американської будови.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Чужомовні групи організують-ся для виборчої кампанії за Томаса Е. Дюї.

Шіснадцять не-англійських груп уже організувалися для вибору відомого суспільного й політичного діяча, Томаса Е. Дюї, будиного державного прокуратора, губернатором стейту Нью Йорк. Ці групи зорганізувалися в Усе-американський Комітет (ALL-AMERICAN COMMITTEE) під проводом Сувела Т. Тинга, визначного адвоката, що колись був асистентом прокуратора за прокуратури Томаса Е. Дюї. Канцелярія Все-американського Комітету знаходиться на 41 Іст 42. вул. у Нью Йорку.

Кожна група при Все-американським Комітеті організується в свою спеціальну дивізію. Між ними деякі вже викінчили свою організацію, інші викінчують. Є між ними й українська дивізія. Всі ці дивізії мають служити як центральне джерело інформаційного матеріалу про кандидатів Республіканської Партії, а також як поміч для громадян чужинського роду при реєстрації та добуванні права голосу для тих, що служать при збройних силах.

САЙКСВІЛ, ПА.

З організаційних справ.

Хто інтересується розвитком У. Н. Союзу знає, що на об'їзді в цілі організування членів до У. Н. Союзу в окрузі пітсбургській їздить п. Д. Білецький.

Несподівано приїхав він тут до нашого відділу ч. 401 в Сайксвил. Як організатор п. Білецький часу не марнує, але відразу забрався до праці і заявив секретареві, що цього вимагає справа. Здавалося, що він в такім глухім куті ані одного члена не дістане. На вітху, хто так думав, той помилився, бо за пару годин відвідин по членах п. Білецький приєднав до Союзу як на таку місцевість досить споре число членів.

Скажу так: Що хоч секретарі відділів можуть організувати членів, як хотять, але проте все є краще, як заго-stitи чоловік чужоземний.

бо такого люди скорше послухають і скорше своїх дітей до Союзу впишуть. З досвіду знаю, що навіть тоті секретарі, котрі були делегатами, не можуть пояснити Союзних табелек так, як п. Білецький. А і не дивниця, бо навіть асекураційні компанії вишколюють спеціально протягом довшого часу своїх агентів, котрі працюють в асекурації, а такого знання наш секретар, котрий тяжко працює, не може мати.

Тут скажу, що п. Білецький є спосібним організатором, якому добро і розвиток У. Н. Союзу є дійсно на серці. Сам мені заявив, що він ставить У. Н. Союз на першому місці, а свою родину на другому.

Все було б добре, наколиб секретарі тих відділів, де за-гоstitь п. Білецький, дійсно з ним співпрацювали, а тоді та праця видасть гарні овочі на користь У. Н. Союзу.

Михайло Люлька,
секр. 401. від.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Звичайні місячні збори Бр. св. О. Николія, від. 106, відбудуться в неділю, 27. вересня, в годині 12. пополудні, зарпоз по Ст. Бойлі, в галі церквний, Оклей-Райс ул. Просимо всіх членів і членів прийти; бо маємо важні справи. Мусимо спитати всіх членів, скільки вже купили Воєнних Бондів і чи далі ще купують. Обговоримо теж справу балю. Суспіндовані члени члн прийдуть на збори і запла-тять свій довг, а будуть наново при-няті. Члени, що довгують, будуть суспіндовані. Висуйте свої діти в члени У. Н. Союзу, бо дешевшого обезпечення для молоді ви нде не дістанете. — В. Любас, прелс.; В. Единак, кас.; Г. Дашків, секр.

АРЕШТУВАЛИ ІТАЛІЙСЬКО-ГО ШПИГУНА.

РІО ДЕ ЖАНЕІРО. — Бразильські власти арештували одного з провідників італійської шпигунської сітки в Бразилії, графа Едмонда де Робі-лянта. Він признався до вини.

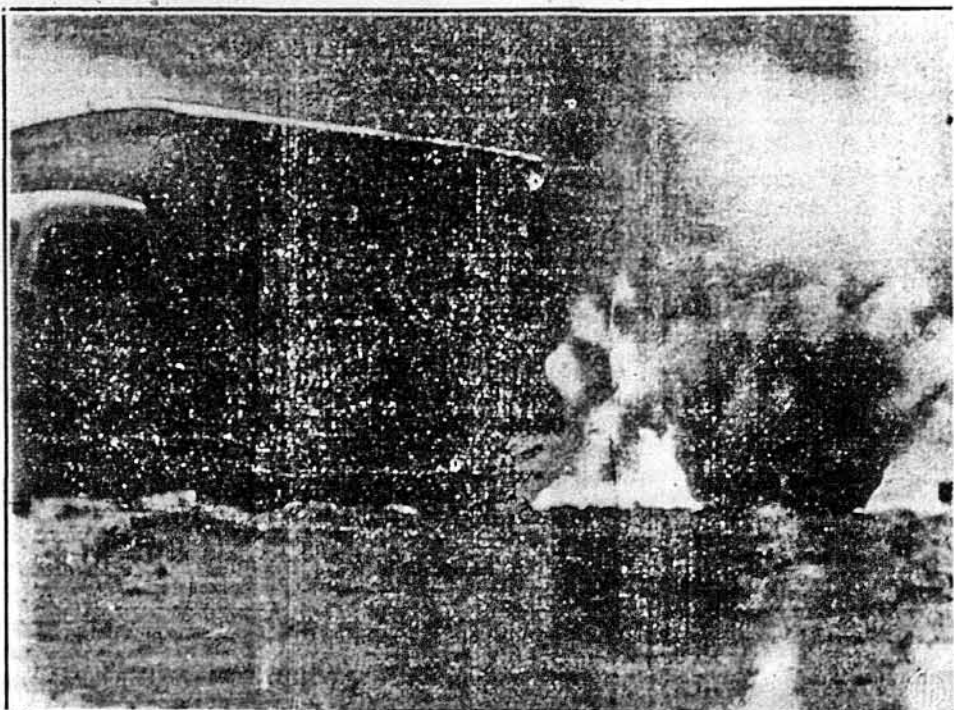
ЧЕСТЕР, ПА.
ПОВІДОМЛЯЄМО ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ:
156, 237, 352 і 388, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
цнх відділів відбудуться
В НЕДІЛЮ, 4. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 4, 1942)
В УКР. НАР. ДОМІ, 4th & WARD STREETS, CHESTER, PA.
Збори зачнуться в годині 3. пополудні.
На ці збори повинні прибути всі урядники й всі члени згаданих відділів. На зборах можуть бути також і не-члени, що цікавляться нашим організаційним життям та У. Н. Союзом. У справах організаційних буде промовляти організатор У. Н. Союзу А. Маланчук.
199,05
Комітет.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
ВІДДІЛІВ 119 і 218 У. Н. СОЮЗУ
відбудуться
В НЕДІЛЮ, 27. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 27, 1942)
в годині 3. пополудні
В УКР. НАР. ДОМІ, 165 GORDON AVENUE, CAMPBELL, OHIO.
Урядники та всі члени згаданих відділів повинні явитися обов'язково на цих зборах. Просимо на збори також і таких громадян, що ще не є членами У. Н. Союзу. На зборах буде організатор У. Н. Союзу п. Бі-лецький.
Уряди відділів 119 і 218.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Отсим повідомлення всіх своїх приятелів і громадян з Джерзі Сіті і околиці, що дня 24. вересня (SEPT.) 1942 відходжу до Американської Армії.
Моє похоронне заведення буде і надаліше отворене як ніч так і день під зарпозом мого батька Леона Ковальчика при асистії лйсенсованих фахівців.
Тому прохаю всіх, що потребуватимуть чесної і доброї обслуги, звертатися з довірям до нашого за-ведення, як і перед тим.
196,9

John Kowalchyk
FUNERAL DIRECTOR & EMBALMER
79 Sussex Street, Jersey City, N. J.
Tel. BE 4-5131

ТУЙ-ТУЙ НЕ ПОТЕРПІЛА ВІД ВОРОЖОЇ БОМБИ. — Бачимо, як тріска бомба біля великого троту, що уявляє собою військову катину на фронті, вдержувану організацією, що зветься Юнг Мен Крісчен Ассосіейшен. Це австралійська катина. Фотографію знято підчас боротьби в пустелі в Єгипті.

Батьки Кооперативної Думки

II.
ШАРЛЬ ФУРЬЕ*)

Сільсько-господарські асоціації, користи і мотиви заснування їх.

Філософи уважали сільсько-господарське товариство так само немислимим, як і скасування рабства, тому, що досі таке товариство не існувало. Бачучи, що у селян кожне господарство працює відокремлено, вони не знаходили жадного способу для їх об'єднання, а між тим можна було б досягнути багато різних переваг, об'єднуючи власників малих клатків землі для спільної діяльності, відповідно до їх капіталу і роботи. Доведено, що об'єднувати по 200-300 родин нерівних маєтків, обробляючих один кантон. Трудно було здаватися непереможною. Тяжко було об'єднати для спільного діла 20, 30, 40 осіб; як же буде з сотнями. А між тим потрібно було об'єднати принаймні вісімсот людей в природну асоціацію, яка була б принадою для своїх членів.

Під асоціацією я розумію товариство, члени якого прив'язані до праці суперничством, амбіцією і іншими способами, що миряться з користою. Лад, про який йде мова, мусить бути принамою для тих, що з нього користаються, тоді як тепер праця біля сільсько-господарства здається незанесеною і виконується тільки за страху перед голодною смертю. Подібна організація видається смішною, а між тим вона є можливою. Сільсько-господарська асоціація, що складається, по могому розрахунку, з 1000 осіб, виконує такі великі користи, що в порівнянні до сучасного стану, вона здається станом безтурботності. Це признала навіть частина економістів, але вони не задавали собі трудно відкрити спосіб здійснення цього. Вони самі визнавали, що для трьохсот селянських родин досить однієї старанної управлінської і устаткованої частки однієї землі замість 300 багатих гірських земель, — однієї порядної винарської пивниці замість 300 неохайно удержуваних. Замість сотки продавців, які відправляються до міста з молоком, тратять сотку передполудня, вистарчив би один, що їздив би підводою. Це тільки деякі, найбільш різкі оцінки, а їх могло би бути в двадцять разів більше. Але як спати товариство, в котрому одна родина володіє 1000 франками, а у другій немає і обола? (дрібна антична монета — Прим. Ред.). Як знизити заздрості і одним пляном об'єднати всі інтереси? Як зрівняти всі суперечні інтереси?

*) Ш. Фурье (1772—1837), француз, замкнутий у собі мрійник, часом фантаст, інколи з геніальними проблесками практицизму, один з предтеч „утопічного соціалізму“ і кооперативної думки, яку він називав „асоціацією“. Пропагував добровільне згуртування, з особливим наголосом на сільське господарство.

і погодити всі взаємно себе поборюючі волі? На це я відповідав: принадою багатства і сили. Найбільшою принадою селянина і городянина являється зиск. Коли учасники побачать, що праця, організована на засадах співжиття, приносить їм в три, а п'ять, в шість разів більше користи, як праця в ізолюваному приватному господарстві, що для всіх членів асоціації забезпечені всі можливі приємності, то вони забудуть свою заздрість і поспішать вступити до товариства; воно швидко пошириться на всі ділянки, тому, що люди всюди відчують привабливість багатства і насолоди.

Таким чином сільсько-господарська організація змінить долю людського роду, тому, що вона розрахована на спільні для всіх потреби. До неї приналежать дітки і вояки, бо потреби всієї однакові. Цій новій організації я даю три назви: „поступові серії (ряди), або серії груп, чи серії потреб“. Я розумію під назвою серії спільноту багатьох згідних груп, котрі пов'язуються працею в різних галузях одного й того ж роду занять.

Стан співжиття наступить по цивілізації, але він не залишить ні обмеження потреб, ні рівності, ні інших засад філософів; чим палкіші й сильніші потреби, чим живіші і численніші вони, тим легше поставатимуть асоціації. Нема потреби міняти природу даних Богом людині потреб, треба тільки надати їм правильний напрям. Моя теорія обмежується тільки до примінення природних потреб без змінення їх. В цьому і полягає цілий секрет розрахунку, відносно приналежності потреб. Не спречаючись про це, чи мав рацію Бог чи ні наділяючи людину такими чи іншими потребами, лад співжиття дає їм примінення, нічого не міняючи в них, приймаючи їх такими, як їх нам післав Бог.

Таким чином, коли в ладі співжиття зміняться уподобання, так що, наприклад, люди будуть вибирати для себе сільське життя скорше, як міське, то це буде тільки зміна смаку, а не потреб. Любов до багатства і до насолоди лишиться незмінною. Люди цивілізації цілком інакше будуть думати про новий суспільний лад, коли побачать, що наприклад, діти, котрі тепер кричать і б'ються, все ломають, ухиляються від науки, — в серіях груп стануть займатися тільки всякого роду корисною працею, почнуть суперничати між собою без ніяких особливих поваб і будуть охоче один у другого вчитися культурі, промислових занять, умілости, науки, так, що вони будуть продук-

**) Стан цивілізації у Фурье, це — сучасний йому капіталістичний лад, стан співжиття — вимірний ідеальний лад майбутнього.

тивно працювати і витягати користи, захищаючись в переконанні, що вони розважаються. Коли люди цивілізації побачать, що в фальшиві за трітину видатків вони дістають кращу їжу, як в приватному господарстві, що в серії догляд тричі кращий, багатший, що харчуються там втричі краще, а витрачають втричі менше, як при старому ладі, і не знають неприємностей готування та роблення запасів, коли стане ясно, що відносини в серіях не допускають ніяких обманів, що у народа грубого і брехливого розвивається чесність і моральність — коли люди цивілізації все це побачать, то вони відчують огиду до їх теперішнього ладу і поспішать вступити до асоціації й будувати для неї будинки.

Громадська контора.

Купці читають один на життя другого: такий є наслідок вільної конкуренції. Їхні ситуації і господарка роздають теж сільських господарів. Отже сільське господарство повинно і собі витягти користи зі свободи торгівлі, найкраще через такі урядження, які я зову громадськими конторами. Це був би дім для торгівлі і сільсько-господарських занять, який ні в складі і у ділових доставлях зачетів. Така контора, що повинна обслуговувати хоч 1500 мешканців, мала би мати найменше два городи, шинхліри, пивниці, кухні та спількові майстерні.

Представмо собі вже уряджену контору, не входячи в подробиці організації. Це було би величезне господарство, яке ошаджувало би убогим всю дрібну роботу. Цей бізнес має кусок поля і малий виноградник, але як йому мати добрий шинхлір, добру пивницю, добрі бочки на вино і досить приладів для господарства? Це все одначе він найде в громадській конторі.

Тут він може зложити своє збіжжя та своє вино за відомою оплатою, тут він може теж одержати зачет у висоті двох третин сподіваної вартості товару. Це є якраз те, чого хоче селянин, який звичайно є примушений в час збору продавати свої плоди за смішну ціну. Він не буде теж вагатися заплатити процент від одержаної позички; він же платити лихвареві з засади 12%. Навпаки, він буде благословити контору, коли одержить гроші на 6% річних та крім того ще збудеться клопоту переховання і збуту свого плоду... Зложивши живо у спільковому складі, він працює для складу, як наемний робітник і має втіху, що працює при збіжжі та вині, якого частка і йому належить... Праця, що є потрібна, щоб охоронити зерно від щурів і хробацтва або ходити коло вина, буде в спільному складі у 10 разів меншою тої, яку треба би виконати, колиби плоди були у домах власників, дрібних господарів. Якраз найбільшій находять працю в конторі.

Контора набуває теж товари для членів: матерії, прибори до господарства, найпо-трібніші шоденні артикули. Набуваючи їх прямо з першого джерела, вона є в можливості відпускати їх з малим заробітком, прокладаючи відборцям рахунок закупки і свої видатки. Добре зорганізована система таких контор зможе за яких 3 роки перебудувати цілу аграрну систему на засадах частинно кооперативних...

Немає для сільської людини, особливо селянина приємнішої річі, як купецькі зборища. Цю розкіш він може заживати ціло тижня на біржових зібраннях у гром. конторі. На тих сходинах він буде дебатувати про користь продажі або купки. Хоч селянин не є склонний гнатися за фантазіями, він радо буде гнатися за славою акціонера, котрий дебатувє в конторі на тему купки і продажі, або хоч за почесною ставкою з дорадчим голосом. Селяни відбувають що неділі біржу перед церквою. Вони відбувають її теж на торзі і по шинках, де розводять широкі бачки на теми дня, про звищу і знижку товарів. Одначе в гром. конторі вони робитимуть справжню біржу; щоб там грати якубудь роллю, вони спіштимуть, щоб стати членами, або хоч доставцями контори.

Пропозиція що до таких контор годилася особливо добре для тих місцевостей, де наводяться порожній монастир. Його можна дуже легко приспособити на громадську контору, тимчасе, що монахи завжди будували з особливою старанністю шинхліри та пивниці, посідали великі городи, що для згаданої цілі є річ першої ваги, а крім того великі салі, які годитимуться для сходин і на урядження майстерень. Ці салі є потрібні для контори, щоб дати заняття в зимі чи навіть в літі убогому населенню...

Від того часу (коли це все здійсниться) будуть втрачати заробіток приятелі торгівлі, легіон купецький, так як гине потомство павука, коли не має більше мух, коли буде купецтву заперта дорога до населення. Цей упадок купців буде наслідком вільної конкуренції, бо ніхто не буде боротися з торговцями примусом. Але ніхто не матиме до них довіри, маючи достаточне забезпечення у гром. конторах та державних фермах.

На цій основі можна було б побудувати уже доловину щастя і гарантії, які представляли собі собою перехідну добу від цивілізованої до соціальної держави.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВІТЬЕ СПІВ-ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ.

В КОЖНІЙ УКРАїнській ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 21. вересня 1942 р. в Честер, Па., помер у 49. році життя **ВОЛОДИМИР ДОЛЬСЬКИЙ**, довголітній член Тов. Запорозької Січі, від. 388 У. Н. Союзу. Покійний походив з села Горинич, повіт Самбір, Галичина. Похорон відбудеться в четвер, 24. вересня, в годині 9. рано з дому жалоби, 2325 West 6th St., описла до української католицької церкви на 3rd and Harwick St. Просимо всіх членів і членів прийняти на галу У. Н. Дому в середу вечером, в годині 7.30 і разом відіати Покійному останню прислугу. В день похорону всі члени мають взяти участь в похороні. Покійний полишив у смутку жону Юлію і родину. В. П. П. Іван Гачок, предс.

ЧИТАЙТЕ УКРАїнські КНИЖКИ І ГАЗЕТИ ВО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Випродаж Книжок

ІСТОРИЧНІ, СЕНЗАЦІЙНІ І ВОЄННІ Оповідання.

Чайковський Андрій: Полковник Михайло Кричевський. Історична повість з XVII. віку. Опр.	\$1.25
Юлія Верн: Чорна Індія, на українську мову переклав Мирослав Калій. Опр.	\$1.50
Син України. Історична повість у трьох частих з ілюстраціями і малюю. Брош.	\$1.25
Іван Бугера: Українське Весілля на Лемківщині	\$1.40
Остап Мисевич: Український Весільний Обряд у Бойківщині	\$1.50
Юлія Тарнович: Ілюстрована Історія Лемківщини	\$1.00
Великий Соник з Нумером. Брош.	\$1.00
Міліон Снів. Український Соник. На підставі Халдейських, Єгипетських та Перських джерел. Без нумерів. Брош.	\$1.60
Шухевич Степан д-р: Гіркоті то сміх. Воєнні оповідання	\$1.85
Поліщук Б.: Кімната з одним входом. Сензаційна повість	\$1.50
Поліщук Б.: Товариш успіху. Сензаційна повість	\$1.40
Радич Василь: Максим Залізняк. Історичний роман з передмовою М. Голубця. В двох томах. Опр.	\$1.25
Чайковський Андрій: За наживою. Повість з галицького селянського життя. Опр.	\$1.75
Туринський Осип: Син землі. Повість. З передмовою М. Голубця, в двох томах. Опр.	\$1.25
Горинський П. І.: Під прапори Хмельницького. Історичне оповідання з передмовою М. Голубця. Опр.	\$1.75
Будзиновський Вячеслав: Гремить. Історична повість	\$1.50
Самчук Улад: Марія, хроніка одного життя	\$1.50
Голубець Микола: Гей, видно село. Нарис. Опр. 75 шт., брош.	\$1.50
Косач Юрій: Сонце в Чигирині. Повість про декабристів на Україні. З післям'я і примітками М. Голубця. Брош.	\$1.75
Наволо Свій (Паван Свенський): Степові оповідання з передмовою М. Голубця. Опр.	\$1.75
Верн Жюль: Замок у Карпатах. Повість. З передмовою М. Голубця	\$1.40
Островський В.: За грошем. Оповідання	\$1.50
Голубець Микола: За український Львів. Епізоди боротьби XIII-XVII. в.	\$1.25
Влодек Л.: Бен-Гур. Повість з часів Ісуса Христа. Опр.	\$1.25
Гаршак Л.: Героїстичний шлюб	\$1.50
Гашек Ярослав: Пригоди доброго воїна Швейка в Сатмарі Віллі (Швейк на фронті). Авторизований переклад з чеського	\$1.90
Гашек Ярослав: Пригоди доброго воїна Швейка в Сатмарі Віллі (Швейк в Запілью)	\$1.90
Гомин Б.: Прокляті часи. В книжечці два оповідання, що сягають сюжетами в недавні часи гром. війни на Україні. Оповідання „Аж там“ більш вражаюче змістом	\$1.20
Гребінка Е.: Чайковський. Історична повість. Опр. \$1.25, брош.	\$1.80
Гринченко Б.: Під тихими вербами. Повість. Оправлена	\$1.50
Гринченко Б.: Соняшний промінь. Повість	\$1.65
Горький А.: Спомини з сербського фронту. Дивні пригоди австрійського воїна	\$1.35
Дериня М.: В мавках. Повість	\$1.40
Дежелев В.: Софія вибирає. Історична повість з часів візантійського царства. Переклад М. Фірак. Опр.	\$1.25
Дюма К. (7 книжечок): 1. Душогубство в Абей Грондзі. 2. Пестра палатка. 3. Шість Наполеонів. 4. Чоловік з близною. 5. Вітятий палець. 6. Шість Наполеонів. 7. Танцюючі фігури	\$1.75
Душко Ф.: Едем. Оповідання	\$1.35
Душко Ф.: Краса життя. Оповідання	\$1.20
Керуа Д.: З тавром убийства. Повість, переклад М. Лотоцький. Є книжка пригод благородного чоловіка, закінченого судьюю в дину країни північної Канади	\$1.80
Кобиланська Ольга: В невідомо рані злізла козала. Оповідання	\$1.90
Ковч о. Емілія: Чому наші від нас утівають	\$1.50
Кобиланська Ольга: Карліна. Героїня Наталка Верковичівна виступає тут „падоюською“ з презирством до міщанських інтересів, з великим аристократизмом духа та змалюванням до повної еманіляції притомленої жінки. Вона шукає собі чоловіка таких же поглядів, щоб він її не принижив. Тому то відкидає обмежене орудина, а знаходить собі ідеал в особі скромного д-ра Марка. В локсусовій оправі	\$2.75
Лепкий Богдан: Писання Богдана Лепкого, з портретом автора і з нарисом його літературної діяльності, написаним В. Вершнєвою. Том I. Вірші, том II. Проза. В полот. опр.	\$5.00
Левинський-Нечуй Іван: Над Чорним морем. Повість Опр.	\$1.50
Левинський-Нечуй Іван: Під тихим вечір. Повість-казка. Опр.	\$2.00
Лотоцький А.: Кужіль і меч. Істор. повість з кінця 15 і поч. 16 віку	\$1.80

*) УВАГА: З причини малої кількості примірників, просимо замовляти тільки ті книжки, що є позначені у повнім оглошенні.

Замовлення разом з належністю слати до:

"СВОБОДА"

81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРІЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН. Місце дуже додане. Між українською і іншою мішаною публікою. Дві великі й великі кімнати з огрітими. Великий запас різного товару. Модерні урядження. Тижневий торг від 800 до 900 доларів. Ціна дуже приступна. Не пропустіть цієї нагоди. Голосіться до: **SURMA BOOK & MUSIC STORE, 325 E. 14th St., New York, N. Y.**

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІШНИК І ПРОДАВЕЦЬ МЕБЛІВ

"GRANT CIRCLE UPHOLSTERY CO., Inc."

2469 WEBSTER AVENUE

Near 188th St.

B. R. O. N. X., N. Y.

Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевій ціні.

Telephone: FOrdham 5-4666.

EVERYBODY DO

SHOOT STRAIGHT With Our Boys! BUY WAR BONDS

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цією пригараюною металевим труною, двома автоматами, карпаном, балсамуванням, півнянням Похоронного Дому і т. д. **\$295.00**

Все, чого треба, з ним одним, і належностей за церквою відправу й цвинтар. **S. KANAI KAIN** 433 State St., Perth Amboy, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАїнський ПОГРЕБНИК

Обслуга шпра і чесна

Main Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

Branch Office (Phila):

969 SOUTH BROAD STREET,

TRENTON, N. J.

Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАїнський ПОГРЕБНИК

заряджує погребом по ціні так низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАїнський

ПОГРЕБНИК

НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ

й околицю

MIKHAILO NASEVICH

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

MIKHAILO NASEVICH

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

MIKHAILO NASEVICH

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

MIKHAILO NASEVICH

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

MIKHAILO NASEVICH

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

MIKHAILO NASEVICH

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

MIKHAILO NASEVICH

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

"LET'S TAKE TARZAN," A SAILOR SUGGESTED, "HE'D PULL A STRONG OAR. WE CAN SLUG HIM WHEN WE'RE DONE WITH HIM!"

Один із моряків, завваживши Тарзана, промовив: „Чому нам не взяти Тарзана? Він здоровий, може тягнути весло. Як стане нам без потрібним, ми його вб'ємо!“

THEY SHOUTED THE OFFER. TARZAN ROARED BACK, "WOMEN AND CHILDREN FIRST, YOU JACKALS!"

Інші моряки згодились на цю пропозицію й один з них запропонував Тарзанові всідати на лодку. Але Тарзан відповів: „Дайте наперед місце жінкам і дітям!“

A WOMAN RUSHED UP HOLDING AN INFANT ALOFT. "I'LL STAY BEHIND, BUT PLEASE SAVE MY BABY!"

В тій хвилині одна жінка підбігла з немовлятем на руках: „Я залишуся на потапаючій кораблі, але благаю вас, врятуйте мою дитину!“

"GET BACK!" SCRAGG SHOUTED, "WE'RE NOT BOTHERING WITH BRATS. WE'RE SAVING OUR OWN SKINS!"

Але Скраг наставив до неї revolvera: „Відступи назад. Нас не цікавить справа рятування батраків. Ми рятуємо свою власну шкіру!“

ТАРЗАН, Ч. 639. Знехтована поміч.